Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4626.

LETO—YEAR XV. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 20. januarja (Jan. 20) 1922.

Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 16.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

AMERIŠKI PREMOGOVNIŠKI PODJETNIKI SE PRIPRAVLJAJO ZA STAVKO.

SVARILO PRIHAJA IZ ANGLIJE.

Podjetniki iščejo razne informacije na Angleškem, da zlomijo organizacijo rudarjev.

Chicago, Ill. — Iz Anglije prihaja glas organiziranim rudarjem v Ameriki, da se premogovniški podjetniki pripravljajo za stavko, ko poteče sedanja pogodba. Podjetniki seveda ne obešajo svojih namenov na veliki zvon, ali njih akcije govore jasno, da podjetniki nekaj kuhajo za rudarje, kar ne more koristiti rudarjem. Mogoče ne bodo prisiljeni v stavko samo rudarji, ko poteče letos spomladi pogodba med rudarji in podjetniki, ampak je mogoče, da se vsili stavka tudi drugim delavcem.

Informacije je poslal Henry Evans, angleški poročevalec strokovnega glasila organiziranih rudarjev v organizaciji U. M. W. of A. Evans piše:

Prejel sem informacije, da se nahajajo tukaj osebe, zastopajoče največje finančne, industrijske in trgovske interese v Združenih državah. Te osebe prihajajo iz distriktov, ki so pod jurisdikcijo rudarske organizacije U. M. W. of A. Te osebe iščejo informacije pri podjetnikih v raznih rudarskih distriktih, ki se nanašajo na znižanje mezde od julija do novembra. Podjetniška zveza jima da vse informacije, ki jih žele.

Ti ljudje so prišli sem, da dobe potrebne podatke, da jim bo mogoče zlomiti rudarsko organizacijo U. M. W. of A. in tudi druge delavske strokovne organizacije. Njih metoda je znižanje delavnika in izstradanje delavcev, predno prične pravi boj. Ravnotako se je zgodilo tukaj trinajst tednov preje, predno je bilo delo ustavljeno.

Ameriški premogovniški podjetniki bodo odklonili 'check off' sistem že na vaši prihodnji konferenci. To je vprašanje, o katerem veliko poizvedujejo. V tej misiji je nekaj več kot samo sapa.

Želim vam poslati vse informacije o znižanju iz vseh distriktov, ki so bila uvedena po juliju, in vse druge informacije, ki vas zanimajo. Nikar ne razumite mojega pisma narobe o teh vprašanjih, ki sem ga vam poslal.

Pošljem vam samo fakte, ki govore, kako so interesi iz dveh dežel združeni v svojo korist.

Dela je malo v mnogih rudniških distriktih. Razmere mojih tovarišev so obžalovanja vredne. Povsod se širi revščina.

Tako piše Evans. Njegovo pismo ni zanimivo samo zaradi tega, ker svari ameriške rudarje, da se ameriški privatni premogovniški interesi pripravljajo za stavko, ampak ker njegovo pismo pokazuje, da so interesi kapitalistov mednarodni. Kapitalisti ene dežele gredo na roko kapitalistom druge dežele, kadar je treba udariti po delavcih.

ŽENA JE PRETEPLA OFICIRJA.

Oficir toži za zakonsko ločitev.

Chicago, Ill. — Kapitan Joseph Nixon Marx, oficir v ameriški armadi, pravi, da še ni takega ponižanja doživel v svojem življenju kot na parniku "Thomasu," ko se je iz Manile vračal v San Francisco. Posledica tega je, da je vložil tožbo za zakonsko ločitev od svoje žene.

Drugi oficirji in njih žene so videli, kako ga je napadla njegova žena, mu izpraskala ves obraz na parniku. Ko jo je prosil, da naj odneha s takimi surovostmi in naj gre doli v kabino, je odklonila. V prihodnjem mesecu ga je v Junction Cityju, Kans., oplazila s konjskim bičem, pripoveduje kapitna.

RUSI ZOPET RAZKRILI JAPONCE KOT DIPLOMATIČNE LAŽNIKE.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Sibirska delegacija iz Čite izjavlja, da so uradne vesti iz Tokija, datirane 15. januarja in tikajoče se objavljenih francosko-japonskih dokumentov, zlagane. Japonsko zunanje ministrstvo je namreč poročalo, da je vlada v Čiti sama izjavila, da so dotični dokumenti ponarejeni. Sibirska delegacija naznanja, da čitska vlada ni nikdar tega izjavila.

ILLINOISKI RUDARJI GLASOVALI PROTI LEWISU.

Velika večina rudarjev je podprla Farringtona in Howata pri splošnem glasovanju.

KAPITALISTIČNO OROŽJE PROTI INDUSTRIJSKEMU SODIŠČU.

Springfield, Ill., 19. jan. — Frank Farrington, predsednik okrožne organizacije rudarjev v 12. distriktu, javlja, da je splošno glasovanje rudarjev v zadevi izrednega asesmenta za finančno pomoč Howatu in kansaškim rudarjem izpadlo proti Lewisu, ki je zahteval, da se sklep glede asesmenta zavrže. Sklep je bil sprejet na okrožni konvenciji rudarjev v Peoriji, in ko je Lewis začel nasprotovati, je bil klep predložen članom organizacije na splošno glasovanje.

Izid glasovanja pomeni, da so rudarji v Illinoisu podprli sklep konvencije in rudarje v Kansasu v njihovem boju proti industrijskemu sodišču, ter obrnili hrbet Johnu Lewisu.

Topeka, Kans. — Pravni zastopniki rudarske organizacije United Mine Workers of America so uložili prošnjo za sodnijsko prepoved proti izvajanju zakona industrijskega sodišča v Kansasu. Prošnja je bila uložena pri tukajšnjem zveznem okrožnem sodišču.

Prošnja se glasi, da je omenjeni zakon v direktnem nasprotju z ustavo Združenih držav, ker ovira obveznost pogodbe, omejuje svobodo govora in je v konfliktu s točko v ustavi, katera prepoveduje sužnost in neprostovoljno delo svobodnih državljanov.

OBRAMBNI ODBOR I. W. W. PREIŠČE HAYWOODOV BEG IN OBJAVI FAKTE.

New York, N. Y. (Federated Press). — Splošni obrambni komitej je v izjavi, izdani na članstvo I. W. W. v New Yorku, odložil odhod William D. Haywooda pred vrata ameriških komunistov, ki niso držali svoje obljube, da poravnajo izgubo, katero je povzročilo poroštvo, položeno za Haywooda. Izjava dodaja, da je še pet drugih članov povzročilo izgubo poroštva zaradi Haywoodove akcije, tako da izguba znaša za obrambni komitej devet in trideset tisoč dolarjev. Komitej izjavlja, da uvede obširno preiskavo in da "razgali" Haywoodovo akcijo.

Posebno pa naglaša, da ni res, da je bilo Haywoodovo poroštvo plačano.

Lokalna organizacija I. W. W. komentira izjavo splošnega obrambnega odbora in pravi v svojem komentarju:

"Osebnost par individujev, ki so zbežali, ne šteje ničesar. Njih beg kot člani I. W. W. je bil udarec po organizaciji in delavskemu razredu vsega sveta. Beg ni služil drugemu namenu kot malenkostni samoohranitvi in organizacija I. W. W. ni zgrajena na takih principih."

VREME.

Chicago in okolica: V soboto nestalno. Južnozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 32, najnižja 0. Solnce izide ob 7:13, zaide ob 4:50.

VAŽNA KONFERENCA V ZADEVI ŽELEZNIČARJEV.

OD TE KONFERENCE JE ODVISNO VELIKO.

Kajti zaključki konference bodo učinkovali direktno na 750,000 uslužbencev, nedirektno pa na 2,000,000.

New York, N. Y. — Tukaj se vrši konferenca zastopnikov železniških delavcev, ki delajo v delavnicah in zastopnikov železniških družb za vzhodni distrikt. Zaključki konference bodo učinkovali direktno na 750,000 uslužbencev, nedirektno se pa tičejo 2,000,000 železničarjev.

Zborovanj se udeležujejo tudi zastopniki železniških pisarniških uslužbencev in skladiščnih delavcev, ker so železnice predlagale, da se mezda zopet zniža od 7 do 14 centov na uro. Zastopniki omenjenih uslužbencev so prišli na zborovanje, da predlože svoje želje, ki so seveda v nasprotju z zahtevami železniških družb.

Po mnenju George W. Eastty-ja, predsednika organizacije železniških pisarniških uslužbencev, skladiščnih delavcev itd. bodo železničarske organizacije pri pogajanjih nastopale skupno. K temu je dodal, da upa, da pride med zastopniki železničarjev in železniških družb mogoče do sporazuma.

J. A. Robertson je rekel, da so pri volji slišati, kaj imajo povedati železniški ravnatelji, toda nikakor ne bodo zastopniki pisarniških uslužbencev, skladiščnih delavcev itd. privolili v znižanje mezde.

Robertson pravi, da radi poslušajo, kaj bodo predlagali železniški ravnatelji, ker bi radi preprečili, da ne bo rteba iti pred železniški delavski odbor. Ali jasno je, da so se železniške družbe združile v svojih zahtevah napram delavcem in da niso pri volji popuščati.

Voditelji železničarskih organizacij predlože skrbno izbran stvarni materijal, da se morajo mezde povišati in ne znižati, ako se hoče postopati pravično. V tem materijalu je zbrana tudi uradna statistika in uradni podatki, ki se nanašajo na izdatke železničarske družine. Seveda železniške družbe bodo odgovorile na predlogo, da je treba železničarjem vseh strok znižati mezdo, da bodo železniške družbe v enakem položaju kot druge industrije.

Robertson pravi, da železniške družbe prihajajo vedno s takimi ugovori, kadar so razmere v drugih industrijah slabe. Nikdar pa železniške družbe ne primerjajo mezde železničarjev z mezdami delavcev v drugih industrijah, kadar so razmere dobre v drugih industrijah. Za primerjanje so imeli večkrat priliko, ko so železniški delavci prejemali po 48, 50 ali 60 centov na uro, ko bi lahko v drugih industrijah zaslužili po dvakrat toliko. Ako železniške družbe izvedejo to znižanje, tedaj bodo morali železničarji po mnenju Robertsona prenehati stanovati v človeških stanovanjih ali pa nehati jesti ali kupovati obleko.

Zborovanja med zastopniki železničarjev in Lackawanna železniške družbe se obdržavajo tukaj, z zastopniki New York Central železniške družbe v Buffalu, z zastopniki Lehigh železniškega sistema v Bethlehem, Pa., in s Centralno newjerseysko železniško družbo pa v Jersey Cityju.

DUHOVEN JE RAJŠI RABELJ.

Des Moines, Ia. — W. E. Robb je duhoven federalistične cerkve v Urbandalu in obenem šerif v okraju Polk. Kot šerif mora obesiti dva kriminalca v prihodnjem aprilu, tega pa noče storiti kot pastor, češ da bi bila cerkev potem izpostavljeni kritiki, ker ima rablja za duhovna, zato je odložil pastorstvo. S tem je Robb pokazal, da je rajši šerif in rabelj kot pa duhovnik.

SENAT HOČE IMETI SLIKO FINANČNEGA POLOŽAJA V EVROPI.

Washintgon, D. C. — Senatna zbornica je 18. t. m. sprejela rezolucijo senatorja McCormicka iz Chicaga, ki poziva državni department, da nataneno informira senat o finaneenem stanju držav v Evropi in kako izdatki za entente armade učinkujejo na ameriška posojila v vsoti enajst miljard dolarjev, ki jih dolguje ententa. Hughes mora poročati senatu o dohodkih, izdatkih in deficitih evropskih držav.

ZGLEDI VLEČEJO, ČETUDI SO SLABI.

PENNSYLVANIA ŽELEZNIŠKA DRUŽBA POSNEMA LONG ISLAND ŽELEZNIŠKO DRUŽBO.

Odpustila bo tudi vse uslužbence, stare nad 45 let.

New York, N. Y. — Slabi zgledi vlečejo bolj kot dobri. Pred nekaj dnevi je bilo poročano, da Long Island železniška družba odpusti vse delavce, stare nad 45 let, ki jih je sprejela v službo v vojnem času. Zdaj naznanja Pennsylvania železniška družba, da odpusti tudi vse uslužbence dne 2. aprila t. l., stare nad pet in štirideset let, ki jih je nastavila v vojnem času. Pri Long Island železniški družbi ne bo število takih uslužbencev dosegło sto, Pennsylvania železniška družba jih bo pa odpustila okoli dva tisoč.

Federalizirani tisk je izvedel iz zanesljivega vira, da bi bila Pennsylvania železniška družba odslovila te delavce že 2. januarja, da ni imela posebnih vzrokov, da jih še nekaj časa obdrži v službi. Povedano je bilo, da jih železniška družba ni odslovila, ker je brezposelnost velika in je družba hotela pomagati tem starim delavcem v hudem zimskem času.

Kaj pa je pravi vzrok? Železniška družba je pričakovala stavko. Poslužiti se je hotela teh starih delavcev, ki ne pripadajo k železniški organizaciji, kot stavkokazev.

Zdaj je nevarnost večinoma proč in stari delavci se lahko odslove. Družba jih več ne potrebuje, ker je nevarnost stavke minila. —

V aprilu se ne bo prav nič spremenil položaj v industriji in če je želodec prazen v aprilu, ravno tako kruli kot v januarju, ako ni sit. Železniški ravnatelji se tega dejstva ne zavedajo, ker ne vedo, kaj je prazen želodec, kajti kaj takega niso nikdar preizkusili v svojem življenju. Zaradi tega so prišli v javnost z vestjo, ki ima nalogo, da kamoflažira njih prave namene.

ZOPET NOVA PUŠKA!

Chicago, Ill. — Neki Theodore May je demonstriral z novo puško pred mestnimi uradniki, policijo in banenimi čuvaji.

May je sicer pripovedoval, da je puška izvrstno orožje proti banditom, ali demonstracija pokazuje, da je puška namenjena pravzaprav stavkarjem ali da se vporabi pri ljudskih nemirih in kravalih. Puška lahko odda samo en strel ali pa celo vrsto strelov. Naboji se menjajo sami, tako da lahko strelec strelja s kroglami ali pa s svinčenim zrnom. Puška se lahko drži pod pazduho in strelja z njo.

OKRAJNI SODNIK OBSOJEN V ZAPOR KOT ŽGANJARSKI TIHOTAPEC!

Lexington, Ky. — Fess Whittaker, bivši okrajni sodnik v okraju Letcher, je bil te dni obsojen na trideset dni zapora, ko mu je bilo dokazano, da vtihotapija in prodaja žganje. Lansko leto se je Wittaker pretepal na ulici, ko je bil še sodnik, nakar se je sam obsodil na nekaj ur zapora.

RUSIJA SPREJELA VABILO NA KONFERENCO

Lenin ali Čičerin bo vodil rusko delegacijo v Genovi.

AMERIKA JE EDINA, KI MORE REŠITI EVROPO, PRAVI TROCKIJ.

Moskva, 18. jan. — Danes je bilo uradno naznanjeno, da je sovjetska vlada sprejela vabilo, ki ga je poslala Italija, na genovsko konferenco.

Uradno naznanilo se dalje glasi, da Lenin ali Čičerin bo na čelu ruske delegacije, ki pojde v Genovo. Sledeči sovjetski voditelji so priglašeni delegatom: Leonid Krasin, trgovinski komisar; Rakovskij, predsednik ljudskega sveta sovjetske republike Ukrajine in član centralnega izvrševalnega odbora; Maksim Litvinov, načelnik sovjetskih poslaništev v inozemstvu; Adolf Joffe, boljševiški diplomat, ki se je udeležil mnogih prejšnjih konferenc zunaj Rusije; Narimonov, predsednik ljudskega sveta v Azerbajdžanu; Šlijapnikov, bivši komisar za delo; Vorovskij, sovjetski poverjenik v Italiji.

Litvinov je včeraj izjavil sledeče: "Uradno vabilo na genovsko konferenco, katero nam je poslal italijanski ministrski predsednik Bonomi, je zadovoljivo. Stare, caristične dolgove smo priznali in drage volje umaknemo propagando. V tem oziru smo vedno daleč naprej pred drugimi državami. Posebno pozdravljamo zaključek, da se prizna vsaki državi pravica do njenega lastnega socialnega sistema. Konferenca v Cannesu zaslugi kredit, ker je končno priznala to načelo. Naš sedanji sistem v Rusiji ni komunističen, je pa drugačen od kapitalističnega sistema. Veseli nas, da so kapitalistične države pripravljene priznati različne vladne sisteme."

Vojni komisar Leon Trockij je danes prvič govoril z inozemskimi poročevalci odkar je bila spremenjena ekonomska taktika v Sovjetski Rusiji. Dejal je, da ekonomska konferenca v Genovi ne bo uspešna, ako Združene države ne vzamejo vodstva na konferenci in omogočijo, da se najde središče svetovnega političnega ravnotežja. To je pa ravno tako težko kakor je bilo Arhimedu najti središče težnosti.

"Stališče Amerike napram Sovjetski Rusiji je zagonetno," je rekel Trockij. "Amerika nam pomaga bolj ko katera druga država na svetu v nasičevanju stradajočih prebivalcev ob Volgi, noče pa povedati svojega političnega stališča. Žal nam je, da je tako in upamo, da bo boljše. Naše mnenje je, da Amerika ni prav informirana o sovjetski vladi."

Trockij je dalje rekel, da Sovjetska Rusija ne gre na konferenco v veri, da se tam rešijo, oziroma da sploh pridejo na dnevni red vsi svetovni problemi, ki so se porodili iz vojne. Rusija je za popolno razoroženje vsega sveta, ampak upanja ni, kar dokazuje Francija.

PERSHING PRIPOROČA 14,000 OFICIRJEV IN ARMADO 150,000 MOŽ.

Washington, D. C. — General Pershing, načelnik generalnega štaba, je priporočal pred zborničnim vojaškim odsekom, da se armada ne sme znižati pod 150,000 mož in zbor častnikov naj pa šteje 14,000 oficirjev.

Dalje je priporočil, da se obdrži devet taborišč kot vežbališčna središča in sedem podtaborišč, ki naj služijo za mobiliziranje narodne straže.

AMERIKA NASIČUJE MILJON RUSOV.

Washington, D. C. — Hoover je poročal v sredo, da Ameriška pomožna uprava v Sovjetski Rusiji zdaj nasičuje 1,025,250 Rusov.

WESTVIRGINSKI RUDARJI ZAHTEVAJO OBRAVNAVO V DRUGEM OKRAJU.

Logan, W. Va. — Obtoženi rudarji, ki so zapleteni v znani oborožen pohod v okraj Mingo v zadnjem avgustu, zahtevajo, da se sodna obravnava proti njim vrši v drugem okraju, ne pa v Loganu, kjer je ves sodni aparat pod absolutno kontrolo premogovniških baronov. Obtoženih je 75 rudarjev, med katerimi sta tudi predsednik in tajnik okrožne organizacije.

FRANCIJA ZAHTEVA GARANCIJE OD RUSIJE.

Poincare se ne udeleži genovske konference in Francija je proti vsaki politični diskusiji v Genovi.

RUSKI DIPLOMAT PRAVI, DA JE LLOYD GEORGE ZAŠEL FRANCOJO.

Pariz, 19. jan. — Ministrski predsednik Poincare je danes predložil program svoje vlade parlamentu.

Poincare je že včeraj razkril nekaj točk svojega programa, ko je govoril s poročevalci. Rekel je, da vnanja politika njegove vlade bo bazirala na versajski pogodbi. Alijanca z Anglija se mora doseči. Nemčija mora izpolniti vse svoje obveznosti, katere ji nalaga versajska pogodba. Sovjetska Rusija mora dati Franciji najprej garancije, da bo plačala vse dolgove in povrnila zaplenjeno lastnino inozemskim kapitalistom, predno se z nje smde v konferenci.

"Jaz ne pojdem v Genovo," je rekel Poincare. "Francija bo morda zastopana, ako bo izključena vsaka politična razprava. Francoski podjetniki se lahko snidejo z nemškimi in ruskimi podjetniki, toda Francija želi, da Genova ne bo sredstvo boljševiške propagande v Evropi."

Rim, 19. jan. — Znani sovjetski diplomat je dejal včeraj v intervjuvu, da je moskovska vlada zato protestirala proti obdržavanju ekonomske konference v Genovi, da prisili italijansko vlado na uvedbo boljše brzojavne zveze med sedežem konference in Moskvo.

Dalje je rekel, da padec Brianda ne more učinkovati na konferenco. Francija se mora podati. Njeni tajni pakti s Japonsko, ki so bili razgaljeni v Washingtonu, so jo spravili v pravo luč. Delegatje republike Vzhodne Sibirije so obenem zastopniki Sovjetske Rusije. Ako Francija in Japonska ignorirata genovsko konferenco zaradi ruskih delegatov, tedaj javno priznata eksistenco njunih tajnih pogodb, naperjenih proti Rusiji. Francozi in Japonci pridejo v Genovo in morali bodo govoriti z Rusi in Nemci. Konferenca osvoji princip, da je treba rešiti ekonomska vprašanja vseh držav v Evropi kot eno vprašanje. Več ne bo sterila, kajti problemi so preveliki; pusti pa vrata odprta za privatna izravnavanja.

Rusija sumljivo gleda na nameravan mednarodni konzorcij s kapitalom dvajset miljonov sterlingskih funtov. Ta kapital je premajhen. Rusija bo zahtevala separatne pogodbe s posameznimi državami. Francija ne bo mogla zavrniti zahteve, kajti francoska vlada ima tajno razmerje z ruskimi sovjeti že od februarja 1920. Najprvo je francoska vlada poslala nekega grofa v Kopenhagen, kjer je stopil v dotiko s sovjetskimi zastopniki. Pozneje, ko je bil Krasin v Londonu in ko so francoski kapitalisti nervozno opazovali pogajanja med Anglijo in Moskvo zaradi trgovine, sta bila bivši menjševik Majhalov in Skobelev iz Georgije francoska agenta, ki sta občevala s sovjetskimi zastopniki. Šlo je za trgovske

(Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.55 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (Jan. 31-22) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KAKO PODJETNIKI ŠTEJEJO RUDARJEV ZASLUŽEK.

Rudarji, ki kopljejo antracitni premog, zahtevajo dvajset odstotkov povišanja mezde, da lahko prežive pošteno sebe in svoje družine. Komaj so rudarji naznanili svojo zahtevo, so se oglasili podjetniki, da se morajo mezde znižati, če ne, mora ljudstvo plačevati še nadalje premog po visoki ceni. Pri tem seveda podjetniki kriče v svet, da rudarji prejemajo visoko dnevno mezdo.

Ali je res rudarjev dnevni zaslužek visok?

Kdor pozna razmere na premogovem polju, bo rekel, da ni.

V vzhodni Pennsylvaniji dela v normalnih časih do sto pet in štirideset tisoč rudarjev. Zdaj jih je pa okoli trideset tisoč brez dela ali pa delajo le par dni v tednu.

To je stara prikazen, da rudarji ne delajo skozi celo leto. Rudar, ki dela tri četrtine delovnih dni v letu, je srečen, ker navadno so rudarji zaposljeni le dve tretjini delovnih dni v letu. Kadar rudar ne dela, ne prejema tudi mezde.

Premogovniški podjetniki računijo drugače. Oni pač menijo, če rudar ne dela, da menda tudi ni treba jesti. Zaradi tega vselej pozabijo povedati, kadar govore o "visokem dnevnem zaslužku", da rudar ne dela skozi vse leto in če se njegov celoletni zaslužek razdeli na vse delovne v letu, da je ta dnevni zaslužek v resnici zelo majhen.

Rudar mora skrbeti zase in svojo družino tudi takrat, kadar ne dela. In ker ne dela skozi vse leto, je naravno, da rudarji zahtevajo povišanje mezde.

Popolnoma prazen je pa izgovor, da se ne morejo znižati cene premogu, ako se ne znižajo tudi rudarske mezde. Razni statiščarji že tolikokrat dokazali, da se lahko mezda poviša in cena zniža premogu, da je vsako nadaljno dokazovanje v tej zadevi nepotrebno.

Značilno je tudi, da so velike kompanije vprav zdajle odpustile večje število rudarjev, ko se vrše pogajanja zaradi bodoče pogodbe. V tem zapiranju rudnikov in odpuščanju rudarjev je opaziti vidno znamenje, da se premogovniški podjetniki poslužujejo ravno takih metod, kadar ima poteči pogodba, kot drugi podjetniki. Izstradati hočejo delavce, še preden pride do stavke. Ta podjetniška metoda je sicer že precej stara, a podjetniki se jo drže kot klop kože, dasiravno imajo za sabo izkušnje, da se zelo redkodaj obnese pri delavcih, ki so dobro organizirani.

KAJ JE NA JAPONSKEM PUNT!

Korejski dijaki, ki študirajo v Tokiju na Japonskem, so poslali na washingtonsko konferenco za omejitev oroževanja peticijo, v kateri so prosili, da se zasliši korejska komisija v zadevi neodvisnosti Koreje. Japonska vlada je izvedela za ta čin in štiri in dvajset dijakov je bilo vrženih v ječo. Kasnejša poročila pripovedujejo, da so bili trije dijaki obešeni. Zakaj? Po nazorih japonske vlade so izvršili veleizdajo!

Tako je bilo tudi nekoč v Bosni in Hercegovini po letu 1878. Kdor je zinil le besedico, da ljudstvo v Bosni in Hercegovini ne mara za turške in avstrijske vladarje, ampak da se želi združiti z drugimi Jugoslovani v samostojni in jugoslovanski državi, je prišel na vešala. Najmanjše dogodke so spremenili v strašne zarote, ki so nastali zaradi brutalnega zatiranja bosenskega in hercegovskega ljudstva po avstro-ogrskih birokratih in žandarjih. Krvniki so imeli vedno dosti dela v Doljni Tuzli in drugih bosenskih hercegovskih mestih, v katerih so imeli vojaški avditorji oblast pošiljati bosenske in hercegovske kmete za prazen nič na vešala. In tako se menda zdaj tudi ravna v Koreji z ljudstvom. Pri japonskih oblastvenikih je bolj priljubljeno šibanje do smrti ali do pohabljenja človeka, kot so vešala, kajti neko drugo poročilo pravi, da so Japonci 'fatalno' bičali sedem in dvajset tisoč Korejcev.

"Fatalno" bičanje pomeni, da so padale palice, šibe ali pa katero drugo mučilno orodje toliko časa po Korejcih, obsojenih na bičanje, da so izdihnili ali da so bili pohabljeni za vse svoje žive dni.

Avstro-ogrski oblastveniki so imeli tudi svoje birokrate in krvnike v Bosni in Hercegovini, ki so mislili, da najhitreje pridobe ljudsko ljubezen do avstro-ogrskih oblastvenikov, kolikor grše in brutalnejše postopajo z ljudstvom. Svetovna vojna nam pripoveduje, da so se zmotili. In japonski oblastveniki žive v ravno taki zmoti.

Z brutalnim in sirovim ravnanjem ljudstva ni še nihče pridobil ljudske naklonjenosti in ljubezni. O tem se prepričajo tudi japonski oblastveniki, čeprav se zanašajo na moč bajonetov in kanonov. Drugi oblastveniki pred njimi so se zanašali tudi na take reči, njih moč je bila navzlic temu zdrobljena. Kakor drugi oblastveniki niso vedeli kaj jim prinese prihodnost, ravno tako ne vedo japonski oblastveniki, kaj ima zanje pripravljeno bodočnost.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Bear River, Colo. — Ni čudno, če iz naše naselbine ni dopisov, ker dasi je tu več Slovencev, ni med nami nobenega, ki bi se lahko postavil s svojim dopisom, kajti večinoma vsi imamo toliko šolske izobrazbe kakor jo imam jaz, ki sem moral namesto v šolo v svojih mladih letih, iti krave past.

V bližnji tukajšnji okolici je vsega pet premogorovov, ki v preteklem letu niso bogvekaj obratovali. Delalo se je v njih po eden ali dva dni na teden skozi celo leto, meseca novembra pa se je delalo na eden teden pet dni. Podjetniki Victor American Fuel družbe so postavili pred rov moža, da je zapisal ure, kdaj je prišel kdo na delo in koliko je naložil premoga skozi celi teden. Ta popis so baje dali na konvencijo, kjer so prišli do zaključka, da se nam mora plača znižati.

Nič niso povedali za koliko naj bi se plača znižala, ker se v takih slučajih vedno obračajo na Rockeffellerjevo kompanijo na jugu naši podjetniki. Mesec november je pretekel in družba je zaprla rove prvega decembra, ki stoje zaprti še danes. Sedaj morajo delati delovodje in klerki, da drže v kotlih ogenj in pumpajo iz rovov vodo.

Dne 3. t. m. je prišel v našo naselbino nek govornik iz Oak Creeka ter nameraval sklicati shod, na katerem bi govoril za znižanje mezde. Uspeha ni imel, ker tukajšnje delavstvo se ne da tako hitro pregovoriti, in tudi shod ni bil obdržavan, čeprav je baje imel poln žepe pisem od 15. distrikta. Naši odborniki so mu odgovorili, da tudi mi spadamo k ti uniji in da imamo pogodbo do 1. aprila, katere se bomo držali, četudi se imajo vsled tega vsi rovi zapreti. Na to je prišel še tukajšnji podjetnik ter govoril na shodu, da se mezda mora znižati, ker drugače on ne more shajati. Vstal je premogar in ga pobijal ter hotel imeti pojasnila, kdaj bo pa cena življenskim potrebščinam znižana. Podjetnik je takoj vedel odgovoriti in zatrjeval, da bo kmalu vse tisto, ki stane sedaj $50 kmalu znižalo za $5.

Tako pri nas vlada draginja še ista kakor je bila v vojskinem času, ker razni trgovci se ne udajo in drže življenske potrebščine še vedno na oni visoki stopinji, do katere so splezale med vojno.

Naše življenske razmere bodo še vedno take, dokler bomo poslušali evangelij, ki nam zapoveduje samo delati in delati ter trpeti in moliti in dokler ne bomo stopili vsi v eno veliko zvezo, ki naj se imenuje kakor hoče, samo da bo ena sama in bomo vsi v tej edini.

Dopadajo mi dopisi iz Kansasa, kjer naši bratje še vedno trdno stoje v svojem boju: žal, da nismo tudi pri nas v Coloradu toliko organizirani. Do 1. aprila je samo še kratka doba dveh mesecev in z napetostjo pričakujemo bodoče bitke. Če bo šlo tako naprej, bosta kmalu morala Allen in Lewis sama kopati premog.

Rojakom priporočam, da se drže proč od naše naselbine. — **Joe Smith.**

Waukegan, Ill. — Ne bom opisoval podrobnosti o delavskih razmerah v naši naselbini. Smo kakor napol potopljena ladja, katerega en del še vedno gleda iz morja.

O naši zadružni prodajalni že dolgo časa ni bilo nikakega glasu, in brškone si rojaki po drugih naselbinah že mislijo, da smo z vsem skupaj zaspali. V resnici je ravno nasprotno. Seveda ni tako kakor bi moralo biti; pri vsaki začetni stvari so težave, ako ni kapitala, a vseeno pri nas kaže, da ne gremo v prepad, temveč se vdiramo navzgor. Pri vsaki stvari je treba dobre volje in žrtev, brez tega ni nič.

Nekako pred letom dni je bila ustanovljena ta zadruga. Delnic je bilo izdanih okrog 240 po $25, iz česar se razvidi, da ni bila za pričetek take zadruge velika vsota. Ko se je prevzela prodajalna od rojaka Možina je stalo $4000, torej se lahko razvidi, koliko je preostalo za nabavo potrebnih stvari.

Omenil sem že, da se ni bati propada pri naši zadrugi, toda če bi se delničarji zavedali svojih dolžnosti, tedaj bi se naša prodajalna lahko odlikovala in rojaki bi lahko s ponosom gledali na mlado podjetje. Odjemalci bi ne smeli gledati na to, če je mogoče kaka stvar pri prodajalni malo dražja, saj pomisliti moramo, da je samo od nas odjemalcev odvisen obstoj. Kadar bomo prišli do polne moči, tedaj bo pa drugače. Vedite, da si zadruga ne more nabaviti velike zaloge, ker ni toliko denarja in se mora zato pri prodajalcih dražje plačevati. Odkar je zadruga kupila motorni voz, od tedaj se veliko prihrani, ker se lahko blago pripelje iz Chicaga. To je zopet velika pripomoč za boljši obstoj.

Nekaj delničarjev je bilo, ki so jemali od zadruge samo po eden mesec, nato pa so pustili. Oni naj si zapomnijo, da je to v njih lastno škodo in škodo drugih. Ako ni kaj po volji, tedaj bi se lahko vse mirnim potom in lepo poravnalo. Jaz sem prepričan, da bo naš vodja vse upošteval in uredil, da bo prav. Naš načrt naj bo, da kupimo vse edino v naši prodajalni in napredovala bo gotovo. Če se boste vsi tega držali, boste kmalu uvideli, da ne plačujete pri zadrugi nič več kakor je treba plačati drugod. Poglejmo samo Fince, kako oni napredujejo; zdaj si mislijo celo postaviti drugo večje poslopje, ki bo stalo dvajset tisoč dolarjev in še dividende dobo. Vprašajte njih, kako so oni pričeli.

Ne jezite se, če dobite mogoče kako stvar malo slabejšo kakor drugod, saj povsod se dobe nedostatki, bo pa drugič boljše. Če kupite od tukajšnjih židovskih trgovcev, tudi ne boste dobili vse najboljše in ste večkrat opeharjeni kakor pa prejmete dobro blago.

Dolžnost je tudi vsakega delničarja, da priporoča zadrugo in ne graja.

Direktorji prodajalne smo sklenili, da se bo vršila glavna seja delničarjev dne 21. t. m. ob pol osmih zvečer v Slovenskem narodnem domu. Rešiti imamo več važnih stvari in voliti direktorje. Pazite, da boste izvolili ljudi, ki bodo delovali v prospeh in napredek prodajalne. — **John Machnich.**

Wickhaven, Pa. — Pennsylvanski premogarski podjetniki nas hočejo ujeti in spraviti na delo na vsak način samo da bi s tem lahko imeli izgovor, da premogarji tu obratujejo za tako in tako plačo. Mi pa se držimo organizacije in delamo po ukrepih njenega vodstva.

Iz naše naselbine je bil še pred kratkem dopis o slabih razmerah, ki so se z Novim letom še poslabšale. Premogarski podjetniki računajo še vedno, da imajo ob koncu leta vse premale dobičke, zato so odtegnili delavcem še po 10c od vsakega prisluženega dolarja. Tako se je zgodilo s "kompanijskimi delavci" in drugič se bo enako zgodilo z drugimi, čemur pa je zadnji čas, da se odpomore, vzame moč oblastnim podjetnikom in se jim prepreči vedno striženje mezd.

V dopisu št. 295 me je lani naslikal nek dopisnik kot farškega podrepnika, pri čemer pa se je zelo zmotil. V odgovor na to mu povem samo to, da sem oče šestih otrok in še za nobenega nisem vzel krstnega lista in tudi že dovolj rejenemu fajmoštru ne dam ničesar, ker sam najbolj potrebujem. Res sva omenjeni dan kakor dopisnik pove, govorila, ko je vozil premog in eden od moje družine se je oglasil, da je praznik, on pa mu je povedal, da nima pratike. Ker ni imel za mene ničesar, sem se odstranil ter odšel na delo. Toliko naj bo piscu v naznanilo, da se drugič ne bo obregal po nepotrebnem. — **Anton Potokar.**

SLIKE IZ NASELBIN.

Greenland, Mich. — Že dolgo ni bilo dopisa od nas, zato me nekako veže dolžnost, da opišem razmere pri nas v gorenjem Michiganu. Kar se dela tiče, smo dokončali že pred dvema letoma, tako, da se bomo morali sedaj lotiti česa drugega ker v rudnikih vse stoji ali pa se izseliti v druge kraje ali na kake kmetije za toliko časa, da se položaj izpremeni.

Po gozdovih delajo le malo in plača znaša na mesec jako malo. Vzlic temu se zdi, da so domačini zadovoljni in so samo naseljeki oni, ki s položajem niso zadovoljni. Tako se vidi, da bo vzelo še precej časa predno bodo domačini spoznali svojo nezavednost. Glede na bedo, v kateri se nahaja tukajšnje ljudstvo so "napredni" državljani gorenjega Michigana pripravili za zakonodajo peticijo, ki naj bi se dala kot dodatek k ustavi, da ne bomo imeli več volitev uradnikov za okrajne in druge urade, temveč naj bi nekaki komisarji imenovali potrebne odbornike in vse druge uradnike za javne urade.

Zdi se, da se bomo morali pripraviti, da odstranimo to nepotrebno stvar, ker ako nam vzamejo še to malo pravice, kaj bomo imeli tedaj. Kdo bo nas ščitil, če ne bomo smeli niti izvoliti si iz svoje srede javnih uradnikov. Ali naj se potem priporočimo kakemu vladarju, saj izgledalo bo vse kakor bi bili v kakem absolutističnem kraljestvu. Čitatelji bi mogoče mislili, da je to šala ali pa laž. Toda dasi je nekaj nemogočega, ako se ravnamo po ustavi, še tukajšnji oblastniki zelo prizadevajo, da bi kaj takega dosegli in vzeli ljudem pravico glasovanja. Bojijo se, da bi se tu naselilo preveč naprednih ljudi in bi jim bilo na ta način nemogoče še nositi zvonec.

O napredku pri društvu se ne more govoriti, ker ga ni in še oni člani, ki so, ne prihajajo k sejam. — Zima je pritisnila prav po sibirsko, saj jo tudi lahko vsakdo pozna, ako je že bival v Michiganu.

Rojake opozarjam, da pritiskajo povsod na svoje zastopnike, da se korporacijam namere ne posrečijo, ker to bi ne bilo po ameriško temveč suženske. — **Josip Mihelčič.**

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Chicago, Ill. — Slovensko dramatično društvo v Chicagu priredi prihodnjo nedeljo 22. januarja popoldne v dvorani Č. S. P. S. (18. cesta blizu Racine Ave.) dve predstavi, in sicer:

"Razvalina življenja."

Drama v treh dejanjih. Spisal F. S. Finžgar.

Osebe:

Urh Kante, žganjarnar.....John Olip
Lenčka, njegova hči.....Mae Molek
Tona, njegova rejenka.....Minka Aleš
Martin, kmet, sosed.....Fr. S. Taučhar
Ferjan, kmet, sosed.....Fred Zalasnik
Sirk, kmet .....Filip Godina
Mica Slana, potovka.....Rose Kordish
Kraj: na slovenski deželi. Čas: sedanjost.

Vsebina igre je sledeča: Urh, star oderuh, prodaja žganje, kmetom in jim posojuje denar. Njegova hči Lenčka, zala deklica, ljubi Ferjana, toda njen oče gane mara, pač pa sili hčer, da vzame Martina, ki ima velik grunt. Martin je prej imel otroka s Tono, Urhovo rejenko, ampak, stari oderuh se za to ne zmeni in končno prisili Lenčko, da se poroči z Martinom. Lenčka pa ni srečna. Ona še vedno ljubi Ferjana in vsled tega je v večnem prepiru z Martinom, Urh in Martin bi rada pognala Ferjana z vasi, zato ga poženeta na boben, toda on noče iti. Lenčka, obupana, se uda žganju in postane prava razvalina življenja. Nekega večera se Martin odpravi v mesto. Ferjan obišče Lenčko in ji pove, da pride ponoči k njej. Medtem Tona pokliče Martina domov; Martin pride v hipu, ko Ferjan potrka. Martin, ki je pijan, izve za njen sestanek in v divji jezi vrže Lenčko na posteljo in jo zadavi.

Druga predstava:

"Micika".

Farsa v enem dejanju. Spisal Ivan Molek.

Osebi:

Rafo Svedernik .....Fred Zalasnik
Boltarica .....Minka Aleš

V tej šaloigri je tudi petje. Vsebina farse je sledeča: Rafo Svedernik, siromak, je nenadoma obveščen, da je podedoval bogato zapuščino po svoji teti. Dobi pa — — — — (kdor poseti igro, bo videl, kaj je revež podedoval od tete.)

Začetek predstav točno ob tretji uri popoldne. Zastor se dvigne točno ob treh, in kdor pride pozneje, zamudi del igre. Vrata dvorane bodo odprta ob dveh.

Po igrama ples in prosta zabava. Med igrama in pri plesu igra orkester P. Ahačiča. Vstopnina z vojnim davkom vred 50 centov. Vstopnice so na prodaj pri članih dram. društva in pri Johnu Košičku na S. Racine ave.

Občinstvo v Chicagu in okolici se uljudno vabi, da poseti naše predstave prihodnjo nedeljo. Zagotavljamo občinstvu, da bo vsestransko zadovoljno. Običajnih vabil po pošti ne bomo več pošiljali, ker vemo, da vsakdo čita "Prosveto". Ne pozabite na uro: **točno ob treh popoldne.** Drama "Razvalina življenja" bo zdaj prvič igrana v Ameriki in zaslužiti da si jo vsakdo ogleda. Na svidenje v dvorani Č. S. P. S.! — **Slov. dram. društvo.**

METEORITI.

Banke pokajo, pokajo pokajo . . . Diskontna banka v Rimu, katoliška banka v Palermu, velika banka na Norveškem, banke na Francoskem. Vse poka v Evropi vse, kar je starega in gnilega.

* * *

Kapitalistična "Chicago Tribune" naznanja vsem onim, katerih se to tiče, da v kratkem priobči novo skrpucalo o Debsu in Leninu, v katerem bodo "dokazi", da je Lenin kriv smrti 1000 oseb, ki so utonile v Čikuški reki dne 24. julija 1915., ko se je prekucnil izletniški parnik "Eastland". Krivci tega velemora niso še danes najdeni, in ker nekdo mora biti kriv, naj bo kriv Lenin.

Zgodovinarjem se tudi naroči, kadar bodo nanovo pisali o katastrofi, ki je zadela Pompeji pod Vezuvom, da krivdo te katastrofe pripišejo Leninu.

* * *

Pirčev stric se je nekoliko umiril po viharnih volilnih dnevih, toda delirija še ni prebolel. Njegova špecijelna manija, ki ga napada od časa do časa, je deficit "Prosvete".

Le skrbi, Lojze, da ne bo deficita pri tvojem listu, ki ga sam kontroliraš. Članov S. N. P. J. prav nič ne skrbi tvoj list; uči se od njih. Naša želja je, da bi mr. Pire še dolgo živel, zato bi nam bilo žal, če ga požro skrbi za "Prosveto".

Ne maramo biti preroki, toda z mirno vestjo lahko rečemo, da bo "Prosveta" živela in prosperirala, ko bodo privatni in kapitalistom prodani lističi, ki jih izdajajo razni Lojzeti, Kazimirji in drugi taki komedijanti, že davno trohneli na pokopališču pozabljenosti.

* * *

Iz Italije poročajo, da je tam velik plaz zemlje zasul mesto in prebivalce.

Ali veste, kdo je kriv te nesreče? Hm, kdo drugi kakor Lenin!

* * *

Slava opevani civilizaciji izven Rusije! Angleži so naenkrat odkrili, da je Abisinija v Afriki nekoliko zaostala za belgijsko civilizacijo v Kongu, francosko civilizacijo ob Renu in angleško civilizacijo na Irskem in Indiji. Sužnje imajo v Abisiniji. Kar 10,000 jih naenkrat priženo na trg! Celo nameščenci v angleškem poslaništvu imajo zamorske sužnje! In korupcijo imajo — kakor marsikje drugje, in javno obešajo ljudi —kakor na Francoskem!

Abisinija je lahko barbarska, da bolj ne more biti, manjka ji pa kapitalistične diplomacije in konjske logike, s katero je treba umetno zakriti barbarizem. Anglija bo zdaj pomežiknila z levim očesom in sklenila, da je treba "civilizirati" Abisince, in sicer tako kakor je "civilizirala" Egipčane in Indijce. **K. T. B.**

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Tajnik za delo Davis se je zopet ponudil za posredovalca med stavkujočimi klavniškimi delavci in mesarskim trustom.

Governor Morrow je odnesel pete iz Newporta, Ky., kjer je hotel posredovati med stavkujočimi jeklarskimi delavci in družbo. Njegovo posredovanje je padlo v vodo.

Železničarji na železnici Western Maryland so predložili zahtevo za 10-odstotno povišanje mezde. Istočasno je družba predložila zahtevo, da se mezda zniža za 10 odstotkov. Obe stranki sta drúga drugi odklonili zahtevo.

2600 rudarjev v Buttu, Mont., se je vrnilo na delo 16. januarja po enoletnem počivanju, ko so tri družbe odprle bakrene rudnike.

V glavnem mestu Mehike so zastavkali pekovski pomočniki, člani sindikalistične organizcaije. Stavko spremljajo običajni nemiri in več pekarij je bilo razdejanih.

Kapitalisti v Franciji in Švici so pričeli ofenzivo za odpravo osemurnega delavnika. Delavske organizacije so se postavile krepko v bran.

Razne vesti.

DVA MILIČARJA ARETIRANA V ST. PAULU.

Obtožnica njima očita napad z nevarnim orožjem.

St. Paul, Minn. — Dva člana šestega pešpolka minnesotske narodne straže sta bila aretirana na obtožnico, da sta izvršila napad z nevarnim orožjem. Aretacijo je izvršila policija. Miličarja sta hotela prisiliti dva st. paulska meščana Mike O'Tooleja in John McDonalda, da "gresta naprej." Poslužila sta se vojaškega avtomatičnega samokresa in bajoneta. Tako izjavlja policaj, ki je izvršil aretacijo.

Na centralni policijski postaji imajo v policijskem varstvu miličarja Phil Cronina in George Murphyja. Aretacija je bila izvršena po konferenci s policijskim načelnikom v St. Paulu Henry Crepeaujem in generalnim adjutantom W. F. Rhinowom, ki je poveljnik milice. Pravijo, da se je policijski načelnik silno razjezil, ker sta si miličarja prisvojila policijsko oblast, in da ne odneha, dokler se proti njima ne uvede kazensko postopanje.

O'Toole in McDonald sta stala blizo gledališča, ko je pričelo prihajati ljudstvo. Miličarja sta pojasnjevala, da njima niso bili pogledi McDonalda in O'Tooleja všeč in da sta mislila, da imata policijsko oblast. Ukazala sta njima, da naj gresta naprej. O'Toole in njegov prijatelj sta pa bila počasna. In poslužila sta se orožja — Cronin samokresa, Hurphy pa bajoneta.

V tem trenotku je policaj na drugi strani ceste potegnil samokres in aretiral oba miličarja.

Policijski načelnik Crepeau meni, da obdrži miličarja za obravnavo, če generalni adjutant ne poda resne izjave, da poduči miličarje, da se njih aktivnost razteza samo na South St. Paul. Crepeau prizna, da je general Rhinow prosil, naj se z miličarjema postopa milostno, ker sta malo časa člana milice in imata še malo pojma o svojih dolžnostih.

Governer Preus je od Ameriške lige za civilno svobodo zopet prejel protest proti nadaljnemu nastanjenju milice v klavniškem stavkovnem distriktu. Protest so podpisali profesor Harry F. Ward, predsednik, in Albert De Silver in Roger N. Baldwin, ravnatelja.

Ameriška unija za civilno svobodo je dalje naročila svojim odvetnikom in lokalnim poročevalcem, da izvrše potrebno delo za odpoklic milice iz klavniškega stavkovnega okraja v St. Paulu.

DOŽIVLJAJI ORJAŠKEGA LIČANA.

New York, N. Y. — V Ameriko se je pripeljal Martin Matijevič, doma iz Like, da dokaže, da se po vsej pravici imenuje "najmočnejši človek" na svetu. Ko je dospel v Ameriko, so m u povedali, da je kvota za Jugoslovane že izčrpana, katerim je dovoljen vstop v Združene države. Ko so mu povedali to novico, je pričel plakati kot dete, tako da se je celo trdosrčnim časnikarskim poročevalcem, ki vidijo marsikaj v svojem življenju, omehčalo srce.

Matijeviču so povedali, da lahko apelira v Washington, da se mu dovoli vstop v Združene države s posebnim dovoljenjem.

Orjaški Matijevič, ki meri malo manj kot šest čevljev in tehta dve sto funtov, je malo poznan v Ameriki. Ampak poznajo ga v Evropi. V mladih svojih letih je delal v rudnikih, gradil je ceste in železnice. Svojo moč je spoznal v Nemčiji pri gradnji železnice. Skriviti je bilo treba železniško tračnico, pa ni bilo priprave za tako delo. Matijevič je videl dve veliki skali in mislil je, le počakajte, tamle poizkusim skriviti tračnico. Kakor se je odločil, tako je storil. Zdaj so mu njegovi prijatelji pričeli govoriti, da je neumen, če dela, kajti služi si lahko boljši kruh z rokoborbo. Matijevič se je posvetil novemu poklicu in prvikrat se je metal blizo Berlina. Njegov nasprotnik je bil dobro izvežban v metanju, sploh v vseh umetnostih rokoborbe. Matijevič je bil novinec. Pograbil je svojega nasprotnika in ga treščil s tako silo ob tla, da je zadobil notranje poškodbe. Bil je aretiran in uklenjen, ali liški orjak je zlomil lance in pobegnil iz Nemčije. Leta 1917 je prišel na Reko. Tukaj se je metal z Rajčevičem in ga vrgel. Metal se je še z rokoborci Fernando Divarjijem, Ettore Tiberijom, Zavatto, Attila Certijem in Paoli Morettijem. Iz teh bojev je prišel kot zmagovalec. Narodni ples "kolo" pleše z devet sodi po petdeset litrov vode, ki so privezani na njegov hrbet..

On pravi, da ne prihaja v Ameriko zaradi rokoborbe, ampak da Američanom dokaže, da je res zaslužil ime najmočnejšega človeka na svetu.

POŠTA OKRADENA ZA POL MILJONA DOLARJEV.

Vreče z obveznicami so izginile s tovornega voza.

Elkhart, Ind. — Na tukajšnji postaji sta bili ukradeni poštni vreči s tovornega avtomobila, v katerima je bilo za $500,000 obveznic. Tri ure po izvršeni tatvini so našli na oknu za sprejemanje denarnih poštnih nakaznic na poštni postaji zavoj, v katerem je bilo za $100,000 obveznic. Obveznice so bile zavite v slab časnikarski papir, poleg je pa bila napisana vest: "Tukaj so Vaše obveznice — Tommie O'Connor."

Policija je izprašala o dogodku Dan Ingrama, zamorskega postajnega delavca. Ingram pravi, da je položil vrečo na voz z osmimi drugimi vrečami vred, na kar je odpeljal voz na določeno mesto, da naloži poštne vreče na prihajajoči vlak. Ko se je vrnil, je pogrešil eno vrečo. Takoj je o stvari obvestil postajnega mojstra in policija je bila pozvana.

Policija je pričela takoj preiskovati dogodek in je dognala, da se je vozu približal neznanec od Harrisonove ceste, kakšne tri bloke proč od mesta, kjer je stal voz s poštnimi vrečami. Ker je bila še tema, je bilo neznanecu igrača neopažen uiti. Sled na tleh je jasno govorila, od kje je prišel zlikovec.

Policija v Chicagu meni, da omenjenih vrstic ni spisal Tommie O'Connor, na smrt obsojeni justični ubežnik, ker ima O'Connor gladko pisavo, kajti študiral je v semenišču.

SLOVENSKI DIJAK ZABODEN Z NOŽEM, KO JE BRANIL DEKLETA.

Cleveland, O. — 14-letni slovenski srednješolec Alfred Krantz je bil zaklan z nožem na dvorišču srednje šole Kennard Junior. Policija pravi, da se je žalostna afera pričela na ta način, da je neki 16-letni sošolec dražil neko sošolarico, ki je Krantza pozvala na pomoč. Na to je sledila tragedija.

NOV NASELJENIŠKI ZAKON.

Washington, D. C. — Zbornični naseljeniški odsek uvažuje razne amendmente k naseljeniški predlogi. V bistvu ostane zakon tak, kakršen je. To se pravi, da bo še nadalje določena gotova kvota izseljenikov za vsako deželo. Zakon naj bi bil veljaven za tri leta ali pa toliko časa, dokler ne bo sprejet drug zakon. Neki amendment določa, da se dovoli izseljenikom le v izrednih slučajih vstop v Združene države, ako so njih sorodniki ameriški državljani, kadar je določena kvota prekoračena.

RODILA JE 31 OTROK

Cleveland, O. — Mrs. Mary di Gregorio trdi, da je v svojem zakonskem življenju porodila 31 otrok. Trinajst jih živi. Bila je stara 16 let, ko se je omožila. Zdravniki pravijo, da je dosegla svetovni rekord v materinstvu.

Irci uvedejo decimalni denarni sistem.

Dublin, Irska, 18. jan. — Pričakuje se, da irska vlada uvede decimalni sistem denarja za kovanje dolarjev in centov. Irska bo imela tudi svoje poštne znamke; začasno se bo vlada zadovoljila z angleškimi znamkami, ki bodo pečatene s sliko triperesne deteljice in z besedo "Erin" v galskih črkah. Sinfajnovci se prepirajo, kakšna naj bo državna zastava.

Barbarske razmere v Abisiniji.

London, 19. jan. — Tukajšnja "Westminster Gazette" nadaljuje z razkrivanjem razmer v Abisiniji, kakršne sta našla njena dva poročevalca. V deželi je odprta sužnost zamorcev, katere lovijo v Britski Vzhodni Afriki in gonijo v Abisinijo. Z enega samega lova so jih prignali 10,000. Sužnjelovci imajo ameriške puške in strelivo, ki se uvaža v sosednjo francosko kolonijo Somaliland in od tam v Abisinijo. Široke pokrajine dežele so puste in prazne vsled roparskih čet, ki operirajo brez skrbi; namesto prebivalcev, ki bi odelovali rodovitno zemljo, so šakali in hijene. Glavno mesto Adis Abeda je polno sužnjev. Javni uradniki, sodniki in policija ima sistem največje korupcije. Javna obešanja se vrše tedensko in viseča trupla na javnem trgu v Adis Abedi so nekaj navadnega.

Karlova ideja o demokraciji.

Funchal, Madeira, 18. jan. — Bivši avstrijski cesar Karl je danes govoril z reporterjem. Rekel je, da Ogrska še ni zrela za republiko in sploh nobena država v Evropi ni zrela za republiko razen Švice. Demokracija? "Moji ljudje," je dejal Karl, "ne vedo, kaj je demokracija. Imeti morajo vladarja. Demokracije še ne more biti v Evropi. Demokracije sploh ni."

Karl je obljubil, da se še oglasi. Svet ne sme pozabiti na tako važno osebo!

Dublinski grad bo državni muzej.

Dublin, Irska, 19. jan. — Dublinski grad, v katerem je bil sedež angleških oblasti skozi zadnjih 750 let, bo odslej državni muzej.

Nemčija plačuje.

Pariz, 19. jan. — Reparacijska komisija je včeraj prejela od Nemčije 31 miljonov zlatih mark na račun odškodnine, ki je zapadla ta mesec. Enako vsoto mora Nemčija plačati vsakih deset dni.

Norveška je priznala mehiško vlado.

Mexico City, Mehika, 19. jan.— Iz Kristijanije je prišlo poročilo, da je Norveška priznala Obregonovo vlado v Mehiki.

Bojkot in izgredi v Egiptu; trije ubiti.

Kairo, 19. jan. — Nacionalisti so uspešno bojkotirali vse, kar je angleškega. Včeraj so bili spopadi med domačini in policijo v Shandsvilu, kjer ima večja angleška tvrdka svoj trg. Trije domačini so bili ubiti in šest ranjenih.

Bolgarska vlada se boji revolucije.

Sofija, 19. jan. — Vojni minister Tomov je sestavil protest proti naredbi ententnega poslaniškega sveta, da mora Bolgarska v enem mesecu docela razpustiti svojo armado. Bolgarska vlada ima dovoljenje, da organizira 20,000 prostovoljcev za vzdrževanje notranjega miru, toda priglasilo se je samo 6200 mož. Tomov pravi, da bo Bolgarska v nevarnosti revolucije, ako se pokori ententi in demobilizira čete.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"

FRANCIJA ZAHTEVA TAKOJŠNJE GARANCIJE OD RUSIJE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

koncesije, katere so hoteli Francozi izviti Angležem.

Tega razmerja je pa bilo konec v zadnjem septembru, ko je Walter L. Brown, zastopnik Ameriške pomožne uprave, sklenil pogodbo s Litvinovom za pomožno akcijo v Rusiji. Francija je takrat protestirala, toda Litvinov je odgovoril, da Rusija lahko sklene enako pogodbo s Francijo. Tedaj so francoski kapitalisti pritisnili na Brianda, da naj pošlje zastopnika v Moskvo. Zastopnik je odšel v oktobru in je še danes v Moskvi.

Taka je politika Francozov. V javnosti preklinjajo boljševike in prisegajo, da nočejo imeti nobenega opravka z njimi ter pomagajo Japoncem pri intrigah v Sibiriji, na skrivnem pa pošiljajo agente v Rusijo. Francozi si mislili, da obdrže igro v tajnosti, toda igrali so brez Lloyda Georga. Lokavi George je vedel vse, kaj počenjajo v Parizu in na decemberskem sestanku z Briandom v Londonu je zahteval, da Briand sname krinko z obraza in zavrže dosedanje stališče Francije napram Sovjetski Rusiji, kateri se na skrivaj dobrika.

Rezultat je bil, da je bila Sovjetska Rusija povabljena na genovsko konferenco.

Opice s Teneriffe.

(Dalje.)

Opicam v pregrajah so tudi napravili nekake hišice, na katere so se v čudno hitrem času navadile življenja, dasi so bile vse prinešene iz divjin. Navadile so se na spanje v nekakih posteljicah ali bolje sedežih, se odejale, pomagale čistiti sobe in sploh opravljale v najkrajšem času skoro vsa bolj primitivna dela. Poleg tega pa so tudi telovadile, imele različno telovadno orodje, skakale in nekako rajale. Nekatere teh šimpanz so bile dokaj dobre telovadkinje, posebno ena izmed njih, najboljša telovadka, se je prekobalila z lahkoto čez štiri metre visoko bambusovo palico. Ako so ji na visokem mestu kje nastavili kako stvar za doseči, je vzela samo bambusovo palico, se z njo od daleč zaletela, ter z njo skočila še višje kakor je bila palica visoka, da je dosegla svoj cilj.

Poleg tega so bile te šimpanze tudi nekakšne poljedelke, kakor so tudi druge po gozdovih. Posebno rade sadijo neke vrste kumare, ki so očividno za nje jako dobra hrana. Kakor bi se igrale so videti, ko z navadnimi palicami v naglici kopljejo zemljo, jo rahljajo in zalivajo z vodo, nato pa skrbno s prsti sadijo zrnja enako oddaljena drugo od drugega. Kadar opravljajo tako poljedelsko delo, se ne pustijo motiti in kdor jih moti, je v nevarnosti, da jo dobi po hrbtu s palico, ki jo ima med obdelovanjem zemlje opica vedno pri sebi.

Sploh se šimpanze znajo poslužiti marsičesa na tako premeten način, da bi celo ljudje v takih slučajih včasih mislili, kako naj si pomagajo. Šimpanza po imenu Sultan se je ure dolgo mučila v ograjah, kako bi sklatila s prekratko bambusovo palico visoko gori obešena jedila. Z vidno nezadovoljnostjo se je odstranila, a kmalu zopet prišla. Dobila je nekje še drugo palico in takoj je imela navezane palice skupaj, da je z lahkoto sklatila jedila. V kotu okraje so stale cele skladanice praznih zabojev. Kakorhitro so jih pomagači od raziskovalne postaje spravili v ograjo, že so bile pri njih opice in pričele so se jih takoj posluževati v razne svrhe. Posebno za dosego jedil so se jih posluževale in previdno gradile visoko stavbo, po kateri so prišle do žic z jedili. Pogosto so opice poizkusile zaboje zložene drug na drugega, če je mogoče vzdržati na njih ravnotežje, in kakorhitro so uvidele, da se vrh maje, so zložile zaboje nazaj do mesta, kjer se je ravnotežje zgubljalo in pričele na novo graditi, tako dolgo, da je bilo varno gibanje na vrhu.

Dr. Koehler je sploh trdil, da je vse njihovo delo bilo izvedeno z vedno večjo previdnostjo in vedno bolj spopolnjeno. Kar se jim je enkrat posrečilo, to so poizkusile iznova, če le mogoče na drug način. .

(Konec prihodnjič.)

Ponovite naročnino na "Prosveto."

Slovenska Narodna | **Podporna Jednota**

Ustanovljena 9. aprila 1904. | Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 4, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 416 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Šalamalier, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Turšič, Box 161, Lawrence, Pa., John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa.
John Grošelj, 985 E. 137th St., Cleveland, O.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Max Marc, Box 168, Buhl, Minn., za severozapad.
Mike Žugel, 5682 So. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaitz, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5905 St. Clair St., Cleveland, O.

Združitveni odbor:

Predsedniki: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Jožko Oven, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Shuk, 1101 E. 62nd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ZDRAVI BOLNE

Iz bogate zemlje Evrope, Azije in Afrike so izbrana zelišča ki tvorijo

BOLGARSKI KRVNI ČAJ

Pomaga naravi da,
Točno delujejo čreva.
Izčisti vašo kri.
Osladi želodec.
Spravi jetra k delu.
Opere obisti.

Vzemite gorkega da odženete prehlad, influenco ali plučnico. Prodaja se v lekarnah povsod ali pa po pošti zavarovano za velik zavoj $1.25, ali 3 za $3.15 ali 6 za $5.25. Naslov je: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. (Adv.)

NA STANOVANJE

se sprejme ena ali dve ženski pri Slovenki Mrs. Agnes Kos, 1227 So Kilder ave., (prej 43rd Ct.), Chicago, Ill. (Jan. 20-23-25)

BAKRENE KOTLE

Vse potrebne oprave, Hydrometres, Malt Extract, Hmelj, ... za ... pecilo na ... Rum, Brinjevec, Kimelj, Žganje in drugo. Pišite po cenik.

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Morton Bldg., New York

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER že 15 LET, za rojake po celi Ameriki. On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogoče grunt prodan s nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5237 Butler St., Pittsburgh, Pa. (Advert.)

Denarne pošiljatve v JUGOSLAVIJO

DINARI—DOLARJE

hitro, varno in po najnižji ceni.

VOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE.

EMIL KISS, bankir, 133 Second Ave., New York, N. Y.

KJE STA?

Louis in Lucija Glavan, zadnje njih pismo smo prejeli iz Ironton, Minn. Prosim cenjene rojake če kdo ve kje se nahajata ali pa če bosta sama čitala ta oglas, da nam javite na naslov: Fred in Frances Pucelj, P. O. B. 540, Ely, Minn.

(JAN 18-19-20-21)

CUNARD-ANCHOR

Najmodernejši in najhitrejši parniki sveta. Izvrstna postrežba potnikom. Lokalni zastopnik je v vašem mestu ali blizu nekje.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo, Via Reka

CARMANIA ....Feb. 11

Vožnja $105.00 in davek $5.00.

Vožnja po železnici do Zagreba, $1.75; Belgrad, Bukarest, $11.50; Budapest, $3.35; Sofia $8.45.

Via Cherbourg & Southampton.

Aquitania ....Feb. 7

MUTUAL FLAVORING EXTRACT

kateri se je izkazal zelo uspešen in zadovoljiv za tisoče vživalcev.

Rum — Žitna viska
Borovička — Kimel
Torkoly — Slivovica

1 steklenica zadostuje za en galon mokrote, stane $ 1.35
5 steklenic stane 5.50
10 steklenic stane 10.50
Zavarovalnina za zavoj.. .15

Kadar pošljete naročila, pošljite denar ali Money Order v registriranem pismu.

Se prodaja edino le pri:

Mutual Flavor Company
2120 Forbes St., Dept. L.
Pittsburgh, Pa.

Za kuhanje piva doma

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zaloge sodov, steklenic in raznih ... itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Groceristom, ... in v prodajalne ... primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

COLUMBIA GRAMOFONE

od $30.00—$250.00

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEH JEZIKIH.

Imam novo zalogo nemških importiranih "Homokord" rekordov.

Brezplačne cenike dobite pri:

VICTOR NAVINŠEK, 331 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.

DVONOŽEC
in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal **Karl Ewald.**
Prevedel **Franc Bolka.**

(Dalje.)

Ovca je menila: "Veste kaj — odkrito rečeno: Življenje tukaj ima vendar svoje dobre strani. Tam zunaj na travniku je pretila vedno nevarnost — od leva in od volka, od kače in od orla, o Dvonožcu seveda ne da bi govorila."

"To vse priznavam," je rekla krava. "Ali jaz ne morem trpeti, da me gospa Dvonožica vleče za vime. In bojim se, da me bodo nekega lepega dne zaklali kakor druge živali. Tudi nas je kmalu preveč tukaj notri."

Šesto poglavje; Dvonožec potuje.

Dvonožec je vedno težje dobavljal travo za obile živali, ki jih je imel v ograji.

On in njegova žena so že davno vse porezali, kar je raslo v bližini njihove votline. Zdaj so morali iti precej daleč, če so hoteli kaj najti in stalo je dosti truda dobavljati domov.

"Mi se moramo preseliti," je rekel svoji ženi. "Ker trava ne pride k nam, moramo mi k travi. Pojdemo zopet na travnik. Stki nam šotor iz volne; zraven zberemo vse kože, ki jih imamo, zataknemo kole v zemljo in jih obesimo preko. Tako bo pač prav. In živali se lahki pasejo pred šotorom."

"Ali kadar popasejo vso travo!" je vprašala žena.

"Potujemo k bližnjem travniku," je rekel Dvonožec. "Zložimo šotor, naložimo ga na hrbet [illegible]u in potujemo dalje."

"Če nam živali le ne uidejo!"

"Čuvaj mi mora pomagati jih varovati — in tudi naši mladiči. Tako bo že šlo. Poznajo nas že in navadijo se, če jih božamo. Boš videla, kmalu bodo čisto udomačene."

Sledečega jutra so Dvonožci podrli ograjo.

"Kaj nas hoče izpustiti?" je rekla krava.

"Jaz nočem zopet na travnik," je bleketala ovca in začela jokati. "Moje noge so okornejše, kot so bile poprej; jaz ne morem več tako hitro bežati. Tudi ne vidim več tako dobro in duha nimam skoro nobenega. Mojih čutov tako dolgo nisem rabila. Jaz ostanem pri Dvonožcu in hočem dobivati hrane iz njegove roke."

"Ti si postala robkinja," je reklo govedo. "In ti ne zaslužiš biti prosta. Če se meni ponudi prilika, uidem. Včeraj je zaklal moje tele, tega mu ne pozabim."

"No da, naj pogine mladič ali dva, naj poginem tudi sama, česa drugega naj pričakujem!" je bleketala ovca.

"Duša suženjska!" je mrmralo zaničljivo govedo.

Dvonožec je medtem podrl ograjo in njegova žena je povezala vse stvari. Govedu so naložili, kolikor je moglo nositi. Ostalo so najprtili Dvonožci sami in se podali na pot k travniku.

"Zdaj se izpolni moja slutnja," je rekla krava, ki je vzdihovala pod nenavadnim bremenom. "Smrtno trudna sem v ledjah in nogah."

In ko je povorka prišla do travnika, odvrgla je krava breme in oddirjala zbikom odtod. Čuvaj je sicer hitel za njima ali obrnila sta se in mu pokazala roge, tako da je stisnil rep med noge. Dvonožec je zagnal svojo sulico za njima, ali zgrešil je cilj.

"S časom pride svet!" je rekel. "Jutri pojdem za njima in jih zopet vlovim. Zdaj postavimo šotor in spravimo naše stvari v red."

Postavili so šotor na brežuljku, s katerega se je videlo daleč po travniku. Na podnožju brežuljka je izviral studenec. Čuvaj je gonil ovce na pašo in zopet domov. Dvonožec je vjel kokoš, gos in raco ter jim prirezal perotnice, da niso mogle odleteti. Na ta način je dobil polagoma mnogo ovac in koza in obilo perutnine. In ko so živali popasle to mesto, je podrl šotor in ga postavil na drugi trati — in tako dalje. Zdelo se je, da je krave popolnoma pozabil, nekega dne pa ga je žena spomnila nanjo.

"Skrbeti moraš, da mi privedeš zopet kravo", je rekla. "Zelo pogrešam, njenega mleka. In jaz in otroci rabimo novih sandal iz telečjega usnja."

Dvonožec je vzel svojo culico, naobesil si zanke in šel iskat krave. Ko je hodil nekaj časa, zagledal jo je v daljavi. Ali zagledala ga je tudi že ona in oddirjala dalje. Konj je stal v bližini, gledal dvonožca zaničljivo in rekel:

"Ti bi gotovo rad imel moje štiri brze noge."

"Gotovo", je pritrdil Dvonožec.

"Kako lepo, da je nekaj, česa tebi manjka", je zaničeval konj. "Ti se ja že tako zdiš gospodarjem gozda."

Na to Dvonožec ni odgovoril, pripravil pa je na tihem zanko. In nepričakovano jo je vrgel konju za vrat. Žival se je vspenjala in skakala divje gledajoč okoli. Ali pri vsakem skoku se je zanjka bolj zadrgnila in Dvonožec ni izpustil vrvi, čeravno ga je vlekla nekaj časa po tleh. Vrv je imel tako trdno ovito okoli roke, da je zarezala v meso in je roka začela krvaveti.

Končno se je konj upehal. Tresoč se na vsih udih, je stal mirno. Pene so mu kipele iz gobca.

"Kaj hočeš od mene?" je zaklical. "Moje meso in mleko ne tekne; tudi volne nimam, da bi mi jo mogel odstriči."

(Dalje prihodnjič.)

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Le govorite, povejte vse! Prišli ste me svarit pred nevarnostjo, pustili ste me govoriti, in jutri hočete javno razglasiti svojo poroko! . . . Mislite, da ne vidim po vašem obrazu, da vas davi dogve kakšna nova, strašna misel . . . Stavrogin, zakaj sem obsojen, da moram verovati v vas na vekov veke? Ali mislite, da bi mogel govoriti tako s kom drugim? Sramežljiv sem, in vendar se nisem plašil nagote, zakaj govoril sem s Stavroginom; in nisem se bal osmešiti velike misli s svojim dotikom, zakaj Stavrogin me je poslušal . . . Mislite, da ne bom poljubljal sledov vaših nog, kadar odidete? Ne morem vas iztrgati iz svojega srca, Nikolaj Stavrogin!"

"Žal mi je, Šatov, da vas ne morem ljubiti," je hladno odgovoril Nikolaj Vsevolodović!"

"Vem, da ne morete, in vem, da ne lažete. Poslušajte, vse se lehko popravi: ujamem vam zajca!"

Stavrogin je molčal.

"Ateist ste, ker ste gosposki sin — poslednji gosposki sin. Izgrešili ste razliko med dobrim in zlim, ker ste nehali spoznavati svoj narod . . . Novo pokolenje prihaja, naravnost iz narodovega srca, toda vi ga ne spoznate nikoli, niti vi, niti Verhovenska, oče in sin, še jaz ne, zakaj tudi jaz sem gosposki sin — otrok vašega lakaja, tlačana Paške . . . Čujte, pridobite si Boga z delom — s tem je rečeno vse; drugače izginite kakor gabna plesnoba. Iščite ga v delu!"

"Boga v delu.. V kakšnem delu.."

"V kmetiškem. Pojdite in vrzite bogastvo od sebe . . . Ah, vi se smejete! Ali se bojite, da pridem na dan s kako coprnijo?"

Toda Stavrogin se ni smejal. Premišljal je.

"Vi menite, da je mogoče najti Boga v delu? V kmetiškem delu?" je izpregovoril nato, kakor da je srečal res nekaj novega in resnega, kar je bilo vredno premisliti. "Ah, da," je zdajci preskočil k novi misli, "pravkar ste me spomnili: ali veste, da sploh nisem bogat in ne bi imel časa zavreči? Niti bodočnosti Marije Timofejevne skoraj nisem vstanu zagotoviti . . . In še nekaj: prišel sem vas prosit, če vam je mogoče, da tudi zanaprej ne bi pustili Marije Timofejevne; vi ste edini, ki ima nekoliko vpliva na njen ubogi razum. Za vsak slučaj govorim . . ."

"Dobro, dobro!" Šatov je mahnil z eno roko; v drugi je držal svečo. "Dobro, se razume . . . Poslušajte, stopite k Tihonu."

"H komu?"

"K Tihonu. Škof je bil, pa je šel zaradi bolezni v pokoj, v našem mestu živi, v Jefimjevskem Marijinem samostanu."

"In kaj je tam?"

"Nič. Toliko jih prihaja k njemu, od blizu in daleč, stopite še vi, saj vas nič ne stane! Čemu bi ne šli?"

"Prvikrat slišim . . . Nikoli še nisem videl ljudi te sorte. Pojdem, hvala vam."

"Tod, tod," je svetil Šatov po stopnicah. "Lehko noč!" je razpehnil hišna vrata.

"Ne bo me več k vam, Šatov," je tiho rekel Stavrogin, ko je stopil čREZ prag.

Dež je bil zunaj in tema kakor prej.

DRUGO POGLAVJE.

Noč (nadaljevanje).

I.

Prehodil je vso Bogojavljensko ulico. Pot se je obrnila navzdol, noge so plavale v blatu, in mahoma se je odprla široka, meglena praznota. Bila je reka. Hiše so se izpremenile v kolibe, ulica se je izgubila v množici nerednih ovinkov. Nikolaj Vsevolodovič se je dolgo plazil za plotovi, držeč se brega; na pot je komaj mislil, toda izgrešil je ni. Vse druge stvari so mu rojile po glavi, in začudeno se je ozrl, ko se je vzdramil iz globoke zamišljenosti ter se zagledal sredi našega dolgega, mokrega splavnega mostu. Žive duše ni bilo naokrog, tako da se je kar začudil, ko je mahoma zaslišal tik poleg sebe vljudnodomač in dokaj prijeten glas tiste sladkomaslene barve, ki odlikuje v naših krajih preveč olikane meščane in mlade kodrolase trgovske pomočnike iz tržnice.

"Ali ne bi dovolili, milostivi gospod, da se stisnem k vam pod dežnik?"

In res je zlezla človeška postava pod njegov dežnik! vsaj storila je, kakor bi hotela zlesti. Potepuh je stopal ob njegovi strani, malodane "tipaje ga s komolcem," kakor se izražajo vojaki. Nikolaj Vsevolodovič je pridržal korak ter se nagnil, da ga vidi, kolikor je bilo mogoče v temi: bil je človek nevisoke rasti, podoben zapitemu meščančku, oblečen lehko in slabo. na kuštravi kodrasti glavi mu je ždela mokra suknena čepica s polnodtrganim strešnikom. Zdel se je krepak temnolasec, koščen in opaljen; oči je imel velike, po vsej priliki črne, močno bleščeče in z žoltimi odsevi, kakor oči ciganov; to se je dalo ugeniti že v temi. Let mu je moralo biti okrog štirideset; pijan ni bil.

"Ali me poznaš?" je vprašal Nikolaj Vsevolodovič.

"Gospod Stavrogin, Nikolaj Vsevolodovič; zadnjo nedeljo so mi vas pokazali na postaji, ko se je komaj stroj ustavil. In razen tega sem že prej slišal o vas."

"Od Pjotra Stepanoviča? Ti si . . . Fedjka Kaznjenec?"

"Krstili so me za Fjodorja Fjodoroviča; moja mati, starka božja, še živi v tukajšnjih krajih; k zemlji raste in moli zame Boga od jutra do večera, ne da bi zaman gubila časa v zapečku na stare dni."

"Ušel si iz prisilnega dela v Sibiriji?"

"Usodo sem premenil. Prodajal sem knjige in zvonce in druge cerkvene reči, pa so me zašili v ječo, da sem se res naveličal čakati."

(Dalje prihodnjič).

PRILIKA ZA INVESTIRANJE.

Moč skupin in posameznikov, je tako velika ako so združeni skupno, da lahko vodijo največja podjetja in korporacije, enake Pennsylvanski železniški družbi ali pa The Bell Telefonski družbi in veliko drugih katere so lastovane po tisočih malih in velikih delničarjih.

Ljudje z malimi dohodki so imeli dobre prilike pri vlaganju v razne investicije le tedaj in le oni, ki so vložili svoj denar takoj ob začetku vstanovitve. Enaka prilika se nudi sedaj da lahko investirate v glavno glavnico pri Pecos Valley Telephone Co. Ta družba se je organizirala z dovoljenim kapitalom svoto $500,000.00 z namenom, da se napravi v mestih Forth Worth in El Paso, Texas, direktna zveza na daljavo 600 milj in se zvežejo vse manjše domače in daljne instance telefoni v eno zvezo v enako mero kot katerasibodi v Združenih državah, ter različnih mest v državi Texas. Družba ima dovoljenje (Franchise), da sme napravjti in sezidati domač in daljno telefonsko zvezo preko mnogih glavnih cest v raznih okrajih v državi Texas, torej s tem odpraviti kompeticijo.

Družba je že kupila sledeča premoženja: The Fabens Tel. Co., in vso njeno opravo vštevši tudi glavno postajo v Fabens, vse njene zveze skozi El Paso dolino, nekako 500 telefonov je sedaj v službi, dva voza za poprave žice itd. zemljo, poslopja, ter ves materijal na roki kateri je bil kupljen od prejšnjih lastnikov. Meseca aprila, 1920 je ta družba kupila tudi Odessa Tel. Co., in pozneje meseca maja, 1920 Middland, Tel. Co. vštevši glavno postajo Middland Co., 100 domačih in daljnih vezi, dovoljennje in vse imetje. Ta družba ni kakšna pospeševalka temveč je logično, da je napredna v svojem podjetju in veliko novih telefoničnih postaj se sedaj gradi vse skozi El Paso dolino. Te družbe zveza postavlja nove zveze vse skozi in preko novo naraščajočih mest v Pecos dolini in to podjetje je vseskozi podpirano po meščanih in po prebivalcih sploh v tem distriktu, tako da ni vzroka zakaj ne bi družba napredovala in uspevala.

Uradništvo in uprava The Pecos Valley Telephone Company je izročeno v roke možem ki imajo skušnje in zmožnost, glavni odbor sestoji iz dobrostoječih trgovcev in izbranih ljudi tega okraja.

Skoro bi se reklo, da ni konca ali vrhunca kjer bi se morali dohodki tega podjetja vstaviti. Vsakomur, ki je znan ta okraj njegov hitro naraščajoči napredek in prilike lahko brezskrbi reče, da dobra telefonska zveza mora prinašati dober dobiček. V tem okraju je še kakih 400 milj razdalja, kjer ni ne telefona in telegrafa in ljudje so pripravljeni dobro plačati za upostavljenje telefona. Za daljše naprave in vpostavitev nadaljnih 150 milj telefonske zveze, potrebuje družba denarja takoj, vsled tega ponuja primerno določeno količino delnic na prodaj po $50. delnica. C. C. Fuller Co., 209 House Building, Pittsburgh, Pa., ima na razpolago to število teh delnic, kjer se lahko dobe vsa pojasnila in podatki. Ne smemo pozabiti na tem mestu, The Bell Telephone Co., je dala $206,700 vsakemu onih, ki ima njene delnice in ki je kedaj kupil delnico za $500 to je ob pravem času. Tukaj je sedaj vaša prilika za investiranje. Storite to takoj in pišite za pojasnila, katere se vam pošlje popolnoma brezplačno na vašo željo.

(Jan. 18-20.)

Omejite prehlad. Ustavite kašelj.

Oba sta znamenja nevarnosti. Pritajeni boli z dalekosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izognete, če dobite prava zdravila.

Severa's Cough Balsam

(Severov Balzam zoper kašelj) odpomore pri navadnemu kašlju, pomiri bronkialna vznemirjenja, popravi prebave, omogoča red in olajšava dihanje. Cena 25c in 50c.— Severa's Cold and Grip Tablets (Severjevi Tableti zoper prehlad in gripo) ustavijo prehlad predno se razvije. Cena 30 centov. Po vseh lekarnah.

Ali ste dobili iztis Severjevega Almanaha za leto 1922? Dobite ga zastonj pri svojem lekarju ali pa direktno od

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

DOVOLJ ZAHVAL

je na razpolago, da je angleško-slovenski besednjak potreben pri učenju angleščine. Posebno dobrodošel takim, ki že znajo nekaj angleško. Cena mu je 5 dolarjev. Naročite ga na naslov:

DR. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

DR. J. V. GRAHEK
ZDRAVNIK.
Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.
848 E. Ohio Street.
Telefon Cedar 2388
N. S. PITTSBURGH, PA.

RUM FLAVORING

Ako rabite malo ali dosti rumovega cveta v združeni obliki, ki se vam dozdeva, da ni dovolj dober in si želite boljšega in okusnejšega smo vam mi privolji to ustreči.

Naročilo za poskušno vam zadostuje.

1 steklenica dovolj za 2 galona, stane $2.00
1 pinta dovolj za 15 galonov, stane 8.00
1 kvart dovolj za 30 galonov, stane 15.00

Pošljite z naročilom denar v priporočenem pismu, ali pa ekspresni ali poštni Money Order.

NA:
L. Peschka Extract Co.,
P. O., Box 997,
Pittsburgh, Pa.

Želodčni Nered. Nervoznost. Nečista Kri in Slaba Cirkulacija

so devet desetin naših bolezni, trpljenja in mizerije. Večina teh bolezni se lahko hitro ublaži, če se rabi čudodelno zdravilo Nuga-Tone, ki povzroča bogato, rdečo kri, močne in stanovitne živce, čvrste može in žene.

Slabi živci

pomenijo slab, izdelan in obnemogel sistem. Vsak organ in delovanje telesa je odvisen za svoje življenje in delovanje od živčih sil. Živčne sile so glavni vir, iz katerega izhaja kontrola našega zdravja in našega delovanja, našega veselja in našega uspeha. Možje in žene z onemoglimi in nesoglasujočimi živci so bolehni, vznemirljivi, prerekujoči, nesrečni in niso vstanju prenašati odgovornosti, ki jim ga nalaga življenje.

Nuga-Tone je najboljše zdravilo na svetu za slab in obnemogel živčni sistem. Bogat je na fosforju, ki ustvarja močne, stanovitne živce, dobro zdravje, rdeča lica in razveseljivo razpoloženje.

Tenka, vodena kri— slaba cirkulacija.

Nuga-Tone vsebuje veliko množino železa, ki je eno največjih zdravil in poznano za ustvarjanje bogate, rdeče krvi. Nobena reč ni boljša za bledo, slabotno, slabokrvno ljudi, ki imajo tenko-vodeno kri. Poživlja tudi delovanje srca, ki popravi cirkulacijo in pošilja toke gorke in hranljive krvi v vsak organ in telesno žilo. Nuga-Tone deluje tudi na jetra in čreva ter povzroča, da so čreva odprta in tako preprečuje zaprtje.

Želodčni nered.

Neprebava, dispepsia, zaprtje, plini v želodcu in črevah, vzdigovanje, kisel želodec, slab izdih, jezik pokrit z belimo, trebuhobol, riganje, žgoča senzacija, želodčna bol, krči v zelodcu in podobni neredi so ponavadi hitro ozdravljeni, če se vporabi dobro zdravilo Nuga-Tone. Povzroča dober tek, poveča težo, dobro spanje in se počutite kot novorojena oseba.

Naša absolutna garancija.

Cena Nuga-Tone je $1.00 steklenica in ZADOSTUJE ZA EN MESEC ZDRAVLJENJA, ali šest steklenic za $5.00. Jemljite Nuga-Tone 20 dni, in če ne boste z rezultatom zadovoljni, vrnite ostalo kjer ste ga kupili in dobite denar takoj nazaj. Zgubiti ne morete niti centa. Mi prevzamemo vse rizik. Pošljite nam naročilo še danes in si pridobite nazaj svoje zdravje, moč in življenske sile. Nuga-Tone je na prodaj po vseh dobrih lekarnah po enakih cenah in garancijah.

POŠLJITE TA KUPON ŠE DANES

National Laboratory, S. 701, 1018 S. Wabash Avenue, Chicago, Ill.

Gospodje:—Priloženo dobite $.................za kar mi pošljite ....steklenic Nuga-Tone, poštnine prosto.

Naslov.................

R. F. D.................Mesto.................

Država.................

Znižana vožnja.

Ker se nekatere linije znatno znižale svoje cene, se nudi ugodna prilika onim, ki so namenjeni v kratkem v stari kraj. Pišite nam po cene jn vozni red parnikov.

Ako želite dobiti kakega sorodnika iz starega kraja, nam pišite po tozadevna pojasnila.

Kadar pošiljate denar v stari kraj, ne prezrite naše banke, ki Vam nudi točnost in nizke cene.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na slovensko banko

Zakrajšek & Česark
70 — 9th Ave.,
New York City.

Nove Slov. Jugoslavia piano role

Sveta noč, z besedami	$1.25
Kje so moje rožice, z besedami	1.25
Vsi so prihajali, z besedami	1.25
Ljubca moja, z besedami	1.25
Na Marjance, polka	1.00
Mladi vojaki, koračnica	1.00
Holzhacker, marš	1.00
Donavski valovi, valček	1.00
Črez valove, valček	1.00

SE DOBIJO EDINO LE PRI:
NAVINŠEK-POTOKAR CO.,
331 Greeve Street — Conemaugh, Pa.

Opomba: — Pri naročilu blagovolite poslati 50c posebej za poštnino.

Zrno do zrna - pogača, kamen do kamna - palača!

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do dalnjega 4% "special interest account" (posebni obrestni račun). Vloge so zasigurane z najboljšimi bondi Državno nadzorstvo!

Vlagatelji izven New Yorka, kateri hočejo napraviti redne mesečne vloge nam naj pošljejo denar po pošti; za prvi polog izdamo knjižico, katera bi ostala na željo pri nas v pologu, ter jo po polletnem obrestnem pripisu pošljemo v pregled.

FRANK SAKSER STATE BANK,
GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE.
82 CORTLANDT STREET -:- -:- -:- NEW YORK, N. Y.